

آقای سید محمدحضر - خوبست مجازات

از مجلس صحن شود .
آقا سید مهلبی - در چند روز قبل در خصوص حبس المتین مذاکره شد و خدمت حضرت حجة الاحلام هم عرض شد و امر فرمودند حالاحه چیست که باید روزنامه نویسا دسته بندی کنندو کار از پیش ببرند از مجلس سؤال میکنم .
(گفتند این مذاکره تمام شد .)

آقای سید مهلبی - مرض دیگر این کلمت با افراد و کلا اختصار کرده اند که بعد از جشن ملی دیگر مجلس نباید وقت خود را صرف جزئیات نماید وظیفه مجلس وضع قانون است باید مشغول ادای تکالیف خود باشد .

حاج امام جمعه - در خصوص توقیف حبس المتین چه شد ؟

وزیر علوم - بنده خدمت آقای مهرزا سید محمد شرفیاب میثوم اینجا هر چه امر فرمودند مجری میشود .

حاج امام جمعه - مدت یکماه است که در خیال بودم در باب روزنامه حرفی بزنم اگر چه نباید متعرض حال روزنامه نویسا شد زیرا که زود آبروی آدم را میریزند ولی بر حسب قسمی که یاد کرده ام آنچه بفع و ضرر ملت است بگویم بدون فرض میگویم خواه بر نجهد یا نرنجند امروز هیچ چیز از برای مجلس مضر تر از این روزنامه جات نیست زیرا که مفسدین باینها دست آویز کرده میگویند مجلس آزادی پرورانه نویسا داده که این طور مینویسند و حال جلو گیری آنرا مجازات قرار داده اید و این مجازات پس از انتشار دادن آن مطلب خلاف شرع چه فایده دارد آن کاری که نباید بکنند کرد .

وکیل الرعایا - مجازات قبل از جنایت هم که در شرع جایز نیست پیش از گفتن و نوشتن چه تقصیری دارد .

حاج امام جمعه - شرع کسی را آزاد فرار نداده و خداوند هم زبان را آزاد خلق نکرده است حدی از برای آن قرار داده است که نباید تجاوز کند .

حاج میرزا ابراهیم آقا - مجازات مراتب دارد اینکه فرمودید بعد از انتشار حرف خلاف مجازات چه فایده دارد همان نمره را که در اول خلاف نوشته شده است همان نمره را توقیف میکنند و نمیگذارند منتشر نمایند این مجازاتی است که جلو گیری میکند .

وزیر علوم - این مطلبی را که حاج میرزا ابراهیم آقا گفتند صحیح است و بهمین جهت در سایر ممالک حق داده اند به پلیس که اگر لایحه پاروزنامه در او چیزی مضر بحال شریعت و ملت باشد فوراً بگیرند و ضبط نمایند پس در این صورت پلیس باید که مطلع و ملتفت باشد که هر چه را دید مایه فساد است فوراً ضبط کند .

حاج امام جمعه - این در ممالک تمدنه است که پلیسا اهل کمال وسواد هستند در اینجا ممکن نیست مگر پس ازده سال دیگر .

وزیر علوم - حالا که پلیس نداریم لابد از طرف اداره انطباعات دقت خواهد شد که اینگونه مطالب انتشار نیاید .
آقای سید حسین - همان ترتیبی که گفته

شد خدمت حضرت حجة الاسلام شرفیاب شوند و ترتیب آنرا بدهند خیلی خوب است .

آقای شیخ یوسف - بکمال است این مجلس مؤسس شده است وسی کرور نفوس منتظر اصلاح امور است این مملکت هستند تساهل چه کرده اید مجلس باید در کلیات گفتگو نماید و وضع قانون کند نباید وقت را باین جزئیات صرف کرد .

آقای سید محمدحضر - مقصود جزئیات نیست بلکه بواسطه اینست که توهم بشرع شده است .
حاج معین التجار - از این روزنامه جات تاکنون فایده بیا هاید نشده میگوئیم توقیف نشود ولی مجلس خواست میکند که آنها هم تغییر مسلك داده بکراهی بنمایند که رقم نوائس و معایب بشود .

وزیر علوم - جهة مجازات آنها خدمت حاج امام جمعه رسیده هر ترتیبی که مقرر فرمایند مجری میشود ولی يك مقاله در حبس المتین بود که سفارت روس بر میخورد میخوانم بدانم که این مقاله را تصدیق دارند یا خیر ؟

معین التجار - سفارت هم در این باب حق سخت گیری و که ندارد .

آقای سید حسن تقی زاده - این سؤال وزیر علوم جواب میخواند در سایر ممالک روزنامه افکار وزراء و پارلمان را مینمایانند این است که این سؤال را کردند بنده حالا عرض میکنم شاید هم تمام همراه باشند که این مقاله صحیح نبوده دولت و پارلمان ایران کمال اتعاذ و دوستی را با تمام دولت دارند .

وزیر علوم - ممنونم از اینکه باین نکته توجه نموده اید .

وکیل التجار - بجهة هر جزئی مطلبی که غلط نوشته شده نمیشود در مجلس مذاکره شود رفع این جزئیات در عهده وزیر علوم است

وزیر مالیه - اگر ملاحظه نمائید خواهی دید که برای ترتیب مالیه تا چه اندازه زحمت دارم بطوریکه در کار در مانده ام بعضی ازو کلا آمده اند و دیده اند حال چاره کدیده شد این است که باید بانک ملی تأسیس شود و گفتگو شد که دولت و وکلا و وکلای بانک اقدام نمایند و با وکلای بانک هم تجدید مذاکره شد و صورت مذاکره هم در کمیسیون مجلس مطرح شده ولی نتیجه گرفته نشده حالا از سلطنت آباد تلگراف شده که یاد آور شوم و این مطلب خیلی اهمیت پیدا کرده خوب است آن امتیاز نامه که نوشته شده بعضی از موادش تغییر داده شده قرائت و مطرح شود امیدوارم که موجب امیدواری و گشایش کاروسر افزای شود .

احسن الدوله - فرمایشات وزیر مالیه صحیح است و میدانم که یول لازم است ولی برای تحصیل یول باید امنیت باشد .

وزیر مالیه - هر دو باید باشد .
احسن الدوله - پس چرا اینجا هزار تومان تفاوت خالصه را قبول نکردید .

وزیر مالیه - چرا قبول نمیکنیم هر کس میدهد بیاید تمام مذاکره شود پس از حصول اطمینان البته قبول خواهد شد این مسئله را هم عرض مینمایم هر کس از این قبیل چیزها سراغ دارد اظهار کند و از برای بصیرت باشد من کمال امتنان را دارم .

آقا میرزا محمود خوانساری - یکی از آن اشخاص بنده بودم اظهار کردم فرمودید کتابچه نوشته شود .

و توفیق الدوله

از عمل کرد سال گذشته دیگران قبول مینمایند در کمیسیون صحت شد که اول باقیال الدوله اختصار نمایند اگر قبول کردند بخودشان داده شود ایشان هم صورتی فرستاده اند پیش رسب فرصت ملاحظه شد .

رئیس - منم اطلاعات خودم را بگویم آن روز صحبت شد گفتند ده هزار خروارو پنجده هزار تومان و من هم یرسیم همین طور گفتند حالا معلوم شد همان اشخاص هستند که حالا اسم خودشان را روی کاغذ آورده اند ولی چهار هزار خروار و بیست هزار تومان نقد حاضرند که بدهند فعلا تا این اندازه معلوم است .

وزیر مالیه - در مسئله روده همه میدانند که خیلی زحمت کشیدیم و باقی آمده اند اضافه کردند پس از مدتی مذاکره آن اشخاص خود را کنار کشیدند اسباب زحمت شدند پس خوبست این اشخاص هم تا روز چهارشنبه حاضر شده چون رأس خرمن است قرار قاطعی گذارده شود .

مستشار الدوله - مطرح مسأله کرده وزیر مالیه بانگلی بود ولی صحبت خاصه بیان آمده و همین خودش عیب صحبت مجلس است در هر صورت عمل خاصه بهمین تمام شود که هر کس بپرانده از زیاد می کند تا روز زمین نوشته شده حاضر شوند اما در خصوص بانک نظر جناب وزیر مالیه را جلب مینمایم باینکه آن قرارداد چه بوده چیست ؟

رئیس - آن قرارداد سابق نوشته شده و حال هم چنه چیز تغییر داده شده آنها هم حاضر است حالا هر دو خوانده شود .

وزیر مالیه - این امتیاز نامه اول است که بصهر رسیده قرائت تمام آن لازم نیست فقط فصل سه ماده آن تغییر کرده و توضیح شده است قرائت شود قرائت شد یکی در تفرقه های بدات دولتی بود که قرار شده بود که تمام وارد بانک شده از آنجا بخواه وزارت مالیه بخارج دولتی و ممالکتی داده شود تغییر داده شد باین که آن اندازه را که دولت طرف معامله است بیانگ ملی وارد میشود ماده دیگر انحصار غواصی در خلیج فارس بود آنها هم توضیح شد باینکه با آلات و ادوات جدید اختراع باید باشد ماده دیگر هم در خصوص وارد نمودن نقره برای مسکوکات که در صورت تسامی شروط حق تقدم داشت تغییر داده شد که در صورت تسامی تسامی است حق تقدم ندارد وزارت مالیه در باب خواهد باینکه و ترتیب تشکیل آن و لزوم نظرو دقت ثانیا در امتیاز نامه آن نطق شایان و پلمبی نمودند بالاخره بعد از مذاکرات زیاد قرار شد که در چند مجلس مذاکره کرده عمل بانک برودی انجام پذیرد .
مجلس ختم شد

مذاکرات روز شنبه ۱۹ جمادی

الثانی دار الشورای ملی

خلاصه مذاکره روز یکشنبه منضم را آقای سید محمد تقی قرائت کردند .
شروع بقرائت نظامنامه وزارت داخله شد پس از قرائت چند فصل مذاکره در این شده که اگر این طور نظامنامه قرائت شود مطالب کما ینفیی مفهوم نمیشود تا درست تصحیح شود باید مثل سایر نظامنامه ها بدو چاپ شده بود کلا داده شود که از روی بصیرت دقت نموده نظریات خود را یادداشت نموده بنویسند و بعد در مجلس خوانده شده تصویب گردد .
دکتر ولی اله خان - قانون کمیسیون پارلمنتها این است که باید اعضا آن یکماه یکماه

آقای سید حسن تقی زاده - شواهد اینکار باندازه فراوان است که در محکمه هر کدام از او کلام می گفتند دیگر بس است حال معلوم شد امیر اعظم تمام مطالب را مثل آفتاب روشن کرده است ابتکام می گویند سند تازه بدست آمد بیشتر از آن ها بدست آمده از روزنامه های روسی که ترجمه کردم بیش آقا میرزا معبود است و از کاپر داری عشق آباد و از اهالی آن که تمام جزئیات آن را شرح داده اند و استادی که در دفتر وزارت خارجه و غیره است این شخص بحکم شرع مفسد فی الارض است بنا آن قتل هائی که کرده است باید سدار زده شود اگر بازمه مسامحه شود ایران از سابق بدتر خواهد شد.

آقای سید محمد حنجر - چرا از اول دو نفر از علماء را معین نکردند که دوباره محتاج باستیناف نشود.

حاج امام جمعه - درگاه یک نفر مسلم را بفروشد بقیه قلب حضرت ص را شکستند و در حق هر کس ثابت شود مجازات او ثوروی است اکثر شاهزاده از روز اول بقانون شرع و محکمه شریعه این مطلب را رسیدگی می کرد دیگر ثانیاً محتاج بمداخله مجلس نبود.

حاجی میرزا علی آقا - ما حاصل مجلس این شده قدری شکایت از عدلیه شد داین مطلب خوبی ندارد مطلب دیگر اینکه تصدیق چهار نفر بر حسب ترتیبی که گفته شد ثابت شد که این چهار نفر مصداق این چهار مرتبه از حکم هستند که درین آیه مبارکه هست بترتیب (الذین یعارفون الله و رسوله و یؤمنون فی الارض صادراً او یقتلوا) شخص (اولی) او یصلبوا (دومی) او یقطع ایدیم و ارچاهم من خلاف (سیمی) اوینفوانی الارض (چهارمی) که آصف الدوله باشد که لافل یکسال برود جای دیگر باشد.

وزیر عدلیه - حالا هم طوری نشده است من گفتم رجوع بیکدی از معضرات آقایان بشود حکمش را معین کنند اگر آن روز اول حجج اسلام رادهوت می کردیم نمیشد و تشریف هم نمی آوردند حالا هر طوریکه صلاح دانسته اند عمل می شود.

آقای میرزا محمود - بنده عرض میکنم از این که ظلمی که این شخص کرده است خداوند خواسته است پرده را بردارد لازم بسو کلاسی مجلس و حضور علماء هم نیست وزیر افضم راپورتنی که نوشته بود و حکم کرده بوجوب حکم آقای حاجی میرزا حسن سبزواری و سایر آقایان بوده که موجود است در این صورت دیگر محتاج تجدید حکم نیست.

حاج سید عبدالعسین شهبانی مایطور که از اطراف کاغذ رسیده است اگر مسامحه شود در مجازات موجب ضرر خواهد بود و از طرف ملت اقدام خواهند شد و این صحیح نیست.

رئیس - آن ترتیبی که باید وزارت عدلیه پیدا کند هنوز پیدا نکرده بیک شکلی مشغول بوده و رسیدگی شد بنظر و کلا یک سیاست و مجازاتی آمد و بنظر اعضاء عدلیه هم سیاستی آمده است این است که نوشته شد و هنوز هم حکم شرعی داده نشده پس راه چاره باز است یک امدان نظر ثانوی لازم دارد حال هرطور صلاح است یک مجلسی تشکیل شود تا آن امدان نظر ثانوی بعمل بیاید.

آقای سید محمد حنجر - پس از امان وضدور حکم ضامن اجرای آن چیست ؟

وزیر عدلیه - بنده ضامنم و اجرا میکنم .
حسام الاسلام - در این که آدم کشته شده و اسیر برده شده حرقی نیست لابد هر کشته شده کشته دارد باید کشته را پیدا کرد و قصاص نمود .

آقای میرزا محمود - حکم حاجی میرزا حسن حاضر است بخواهید بینه بدین تفصیل ایابازمحتاج بحکم ثانوی است .

آقای سید حسین - احکام شرعی حاضر و بوجوب آن احکام ثابت ولی مجری حکم چیست .

وزیر عدلیه - در صورتیکه من نتوانستم حکم علما را اجرا کنم استعفا میدهم .

احسن الدوله - باین ترتیبی که پیش آمد بشارت و کلا بر میخورد این ترتیب استیناف قیصر از تضحیح و کلا چیزی دیگر نیست خوب است بعد از این و کلا پسای خود را شکسته به بینه و دیگر داخل در این کارهای فوق العاده نشوند .

رئیس - این رسیدگی یک طوری شده است که حکم نظمی شرعی نیست حال باید مجلس مصوب نماید که یک مجلس ثانوی شده حکم قطعی اخیری دده شود و مجری شود .

حاجی محمد ابراهیم - حکم آقای بیرواری حاضر است بیاورند همین جا رسیدگی شود .

آقای میرزا محسن - حال چه کار بان احکام دارید که بگویند نافذ است یا نافذ نیست مطلب که واضح و روشن است مجلس دیگر در معضرات آقایان این مطلب تمام شود حکم آن صادر شود .

آقای سید حسین - احکام را بخواهید بیاورند در همین جا رسیدگی شود .

رئیس - از این قرار میخواهید مجلس را محکمه مقرر بدهید .

حسام الاسلام - استیناف را هیچکس رای نمیدهد زیرا که بتسریع ورق برگردد آنوقت اندامی شرف هم بکنند .

آقای میرزا سیدعلیق - چه ضرر دارد که مجلس در این جا بشود چند نفر از علماء و چند نفر از و کلاه و وزیر عدلیه حضور داشته باشند حکم آنرا معلوم و معین کنند .

آقای سید حسن تقی زاده - دوباره میگویم که اگر در این امر مجازات نشود هیچ چیز برای ما باقی نمانده است اگر صدقه هم استیناف بشود و اینه نیست ولی آقای حاجی میرزا حسن خودش داخل این کار بوده چقدر تلگرافات از او هست . و چقدر ایل باشکانار رفتند خدمت او با آن احکامی که داده است و آن شواهد و دلایل قاطعه که هست دیگر استیناف برای چیست ؟

آقای سید محمد حنجر - اگر حیثیت و همت باشد تعطیل احکام شریعه برای چیست برادر عثمان در کوفه شرب شمر کرده بعد از نبوت حضرت امیر المؤمنین بدست خود او را حذر دینتعداد میلکت اسلام همه گوی کارها میشود هیچکس متمرض و متعلل نمیشود و در مقام مجازات برنیایدند .

آقای میرزا محسن - آن استاد را بیاورند . ملاحظه کنند هر چه حکم شد اجرا شود .

آقای سید حسن تقی زاده - گفتم رشوه منی گذارد که هیچ امری در این مملکت صورت بگیرد ولی در این امر گفتم هیرت کنند رشوه نگیرند مهذا پدر زن سالار باین دروان در افتاده و پول میدهد حتی در خانه و کلا هم میرود و خانه رئیس هم شنیدم که رفته است و میدانم که دو هزار تومان بیک شخصی داده است .

وزیر عدلیه - آیا بن داده است ؟
آقای سید حسن تقی زاده - شما را نمیدانم ولی بیک شخص روزنامه نویسی داده است که او را نگهداری کند .

رئیس - اینکه گفتید بخانه من آمده است نیامده است یک روزی سروریز نظام آمد در مجلس که مرا ملاقات کند آنهم ملاقات نکرد حالا معلوم شود که اصناد را بیاورند در مجلس یا کبیرسون بشود .

آقای سید حسن تقی زاده - یک شکل دیگر هم میشود باینکه بیست نفر از و کلا را بانتخاب یا بترتیب خود رئیس که آنها را موثق میدانند معین کنند و یک مجلس علنی تشکیل شود که تمام و کلا باخند ببینند .

رئیس - این یک اشکال دارد که نمیشود صدق بیست نفر همه این اصناد را ببینند و رسیدگی کنند.

آقای سید حسن تقی زاده - آن بیست نفر که معین شدند رسیدگی میکنند باقی ساکت میباشدند (بعد از مذکرات زیاد بالاخره قرار بر این شد که بهمین ترتیب در ضیح شنبه مجلس علنی با حضور حجج اسلام و وزارت عدلیه با بودن تماشاچیان آن است ملاحظه شود اشخاصی که در این باب اطلاعات دارند توضیح بدهند آنچه حکم اسلام شد وزارت عدلیه بدون عذر و مسامحه اجرا دارد تلگرافی از انجمن زرد شتیان یزد قرائت شد قریب باین مضمون .

بتوسط ارباب جمشید بمجلس مقدس دارالشورای کبری متظلم و دادخواهیم صبر و سکوت درباب قتل پرویز و عدم قصاص قاتل آن موجب تجری مفسدین شد در شب ۱۷ فری برز که یکی از مستاجرین ارباب بوده او را در مزرعه با کارد مقنول و خیال او را زخمی کردند با این ترتیب تمام ماها مضطرب و زحمتناشیم بحکومتهم متظلم شده ایم از مجلس استماعی عاجزانه می نهائیم که توجهی باین بیچارگان درماندگان بنمایند .

بعد از قرائت آقای سید محمد تقی اظهار داشتند که مفسد فی الارض این قبیل اشخاصند که یک ملتی را از مجلس میرنجانند و باید جدا قاتل را دستگیر کرده قصاص کنند بعد از مذاکرات زیاد قرار شد که بوزارت داخله اخطار شود که اقدامات لازم را بنماید و مجلس هم معض اطمینان خاطر آنها که در مقام اقدام هستند تلگرافی بنمایند .

مذاکرات روز ۵ شنبه ۲۱ شهر جمادی الثانی دارالشورای ملی
خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۹ را آقا سید محمد تقی قرائت کردند .

حاج سید عبدالعسین شهبانی - روز سه شنبه بعد از گفتگوی زیاد قرار شد روز شنبه بجهت سالار مضموم در مجلس گفتگو شود آنچه بگمان بنده میرسد و خود را مکلف میدانم این است که اینگونه امورات از وظیفه مجلس خارج است و ما باین مجلس نیامده ایم از برای قطع و فصل دعای شریعه و عرفیه بلکه وظیفه ما وضع قوانین است و بس چنانچه رسیدگی